

Disputatio Philosophica, Dubia Potiora Qvæ Contra Doctrinam De Christo Ex Metaphysica formari solent : Philosophice Examinans

Rostochii: Typis Jo. Jac. Adleri, [1726]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn100266604X>

Druck Freier Zugang

RU phil. 13.Febr. 1726

Dragheim, M. Joh. Benj.

14.
DISPUTATIO PHILOSOPHICA,
DUBIA POTIORA
QVÆ
CONTRA DOCTRINAM DE CHRISTO
EX METAPHYSICA
formari solent

PHILOSOPHICE EXAMINANS,

Quam

Amplissimæ Facult. Philosophicæ Consensu

PRÆSIDE

M. JOH. BENJ. Dragheim,
Dantiscano,

tuebitur

AUCTOR - RESPONDENS

HENRICUS AB ALLWOERDEN,

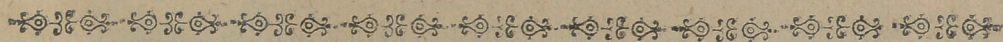
Stadensis,

S. S. Theol. & Philosoph. Cultor.

In

Illustriſſis Varniacæ Acad. Aud. Max.

Anno clō lō cc xxvi. d. 13. Febr.

ROSTOCHII,

Typis Jo. JAC. ADLERI, Sereniss. Principis & Acad.
Typographi.

14.

DISPUTATIO PHILOSOPHICA
DUBIA POTIORA
QVAE
CONTRA DOCTRINAM DE CHRISTO
METAPHYSICA
SOLUTIO
PHILOSOPHICE EXAMINANS
Auctore
M. JOH. BENJ. ERDMANN
PRÆSIDENTE
D. ERDMANN
VICTOR-RECTOR
HEMELIUS AB ALLENBERGER
S. S. Theol. & Philosoph. Colloq.
Imprimis Vindob. Acad. & Max.
anno 1800
Rostockii
Typis Jo. Jac. Neumann, Neumann, Neumann & Neumann

Christe homo Rex Regum cœlesti *συνδγογε* Patri,
Annue: quæ asseritur, gloria sola tua est.

§. I.

Uta hac tempestate vocantur in controverfiam, pauca sunt utilia. Non patitur præfentis instituti ratio, ut eorum hic indicem texamus: cum vix tantum fungorum una pluvia nafcatur, aut mufcarum tantum prodeat, cum caletur maxime, quantum hodie Philofophorum eclecticorum. Alios fic falutata harmonia inter animam & corpus præftabilita mifere vexat; alii in doctrina de monadibus, non quod pueri in faba inveniffe fe, funt perfvafiffimi. Plura carptim breviterque non perfringemus, integra illibataque cogitationibus noftris refervaturi. Noftro fit controverfias philofophicas de Chrifto qua perfonam & naturas moveri folitas, penitius animo exigere. Arduus ifte articulus earum feraciffimus eft, magnum Theologiæ cultoribus ob adverfarios ufum adferentium. Et licet nova non fcripferimus, fatius tamen eft, hæc rimari, quam aliorum maxime recentiorum quorundam fomnia amplecti. Hi enim propter technicas notiones, barbaram noftram philofophiam clamitantes; juvenes pallio ignorantix induunt, iisque ad incitiam viam pandunt. Sane, qui inter hæc erudiuntur, non magis in difputationibus bene ftare, & adverfariorum argumenta diluere valent, quam fvaviter olere, qui in culina

habitant. Veritas & experientia pro nobis verba facient, quapropter cœtera quaque missa facientes, ad controversias nostras propius accedimus, idque ut fiat feliciter, DEUM identidem veneramur.

§. II.

Ordinem observandum nobis dabunt, ejus Persona, Naturæ, Naturarum Unio, Propriorum communicatio, & denique Propositiones ex unione & communicatione fluentes. In quinque itaque Sectiones, præfens disputatio sponte sua descendit, in quibus circumspicte agemus, ne in messem Theologicam falcem immittamus; & si forte in una alterave materia, pluribus vel probationibus vel aliis argumentis opus fuerit, B. L. ad Theologos remittimus. Nostrarum partium est philosophica tantum respicere.

SECTIO I.

De

Persona Christi.

§. I.

Rdine itaque sic exigente primo controversiæ, quæ Personam Christi motæ perpendendæ sunt. Equidem ne illotis manibus res peragatur, probe prius notandum erit, quid Persona sit. Persona tale audit vocabulum, quod explicare Metaphysicorum est. Quando in Metaphysicis de Substantia agitur, commodè simul enodantur Substantiæ primæ quasi status: Suppositum atque Persona. Sed ante expositionem Personæ, expedit naturam Suppositi evolvere in definitione Personæ deinde inservituri. Nolumus Etymologiam Suppositi longiori tractu prosequi, apud varios variegatam. Hoc dicemus tamen multos cum Thoma longius via decedere, rectius enim

enim ita dictum putes, quod quasi Naturæ ita supponatur, ut eam fulciat ac sustentet. Conf. *Scheibleri* Metaph. Lib. II. Cap. 2. Art. 2. de sup. puncto I. Quod ad Homonymiam attinet, diligenter tenendum est, Suppositum nunc materialiter seu concretive, nunc abstractive sumi seu formaliter. Utriusque definitionem mox videbimus. Accipitur etiam Suppositum vel generaliter, vel specialiter. Specialiter Personæ contradistinguitur, generaliter autem eam sub se comprehendit. Græce vocatur *ὑποκείμενον*.

§. II.

Definitionum Suppositi apud Philosophos larga seges est. Thomas referente *Scheiblero* l. c. hanc posuit: Suppositum est substantia particularis, non quocunque modo, sed prout est in suo complemento, quam tamen Scheiblerus non admittit. Alii dicunt, quod sit substantia incommunicabilis. Sed fallit illa & imperfecta manet. Et quid juvat multorum definitiones in scenam producere? Multæ dantur, quæ justo videntur angustiores esse, & suppositis divinis intemperanter saltem, ob concomitantem equivocationem applicantur. Premimus vestigia celeberrimi Dn. *D. Epini*, præceptoris nostri atatem colendissimi, hanc nobis suppeditantis: Suppositum est Ens singulare, essentiam & subsistentiam peculiarem habens. Conf. Ejus Metaph. ad Theol. appl. p. 49. Sed adamante velim notes, & peculiarem, tantum ad subsistentiam, non vero essentiam referri debere. Abstractum suppositi subsistentia est, & Scholasticis suppositalitas audit. Est autem subsistentia status substantiæ singularis, per quam illa existit complete, incommunicabiliter, ac ita, ut aliunde sustentari opus non habeat. Ex quo simul innotescit, Humanam Christi Naturam Suppositum salvari non posse, non propria sed aliena, nempe *ὑποστάσι* Divinæ Naturæ à primo conceptionis momento subsistentem. Persona vero est suppositum intelligendi vi præditum. Abstractum personæ, personalitas nempe, est status per quem Suppositum intelligens existit complete, incommunicabiliter, & ita ut aliunde susten-

sustentari opus non habent. Conf. Celeberrimi Dn. D. *Epini* Metaph. l. c. ex qua data opera has definitiones deprompsimus.

§. III.

Data Suppositi & Personæ definitione multa supersunt, quæ imbibere nos oportet: Eorum, quæ ab utilitate non sunt remota, periculum faciemus. Notamus ergo, quod, describentibus aliis Philosophis suppositum per substantiam singularem, suppositum & substantia singularis differant, ut latius & angustius. Omne suppositum est substantia singularis, sed non contra, quia suppositum debet esse Ens completum; dantur vero multæ substantiæ singulares incompletæ. Deinde in definitione substantiæ diximus, quod sit status substantiæ singularis, per quem illa existat complete, ex quo prout alveo fuit, nullam partem suppositum esse posse. Formale vero supposititalitatis æque ac personalitatis est Perseitas & incommunicabilitas in subsistendo. Noli ergo essentia divinæ præcise & in se spectatæ suppositi nomen imponere, tunc enim incommunicabilem substantiam esse, quotusquisque est, qui non asserat. Per hanc quoque incommunicabilitatem Suppositum à genere & specie distinguitur. Neque levi brachio transilias, incommunicabilitatem, cujus mentionem hic injecimus, remove quidem communicationem per multiplicationem superioris factam; non pugnare tamen cum supposititalitate & personalitate communicationem, qua unionem, nec qua transgressionem, nec denique qua aliifactionem.

§. IV.

Nicolaus Benedict. Pascha in Colleg. Ontologico thetico-axiomatico Suppositum abstractivè sumtum, & alii pariter definiunt per modum substantialem. Nos vocabulo Status substantiæ singularis usi, non quidem ita definientibus repugnamus, sed potius subscribimus, probe tamen monentes, ne afficientes & contrahentes modos intelligas, variorum errorum fontes. Afficiens modus esse nequit propter multiplica-

plicationem personarum in DEO subsequentem parem attributis numero. Palam quoque, stante hanc sententia, est privatio essentialium consecutorum in Humana Christi Natura, imperfectionem luculenter ejus importans. Nec contrahens modus est essentialiter, differentia enim essentialis, id cuius est differentia, constitutive ingreditur, & reale discrimen non admittit. Sed in medio sole cecutiat necesse est, cui cernere non datur, hoc pacto personas divinas differre essentialiter, &, ut Veterum aliquorum somnium erat, Humanam Christi Naturam ob supposititalitatis propriæ carentiam, & infinitæ collationem essentialiter mutatam esse, quod cane pejus & angue fugimus. *Pascha* l. c. modum hunc distinctionis gratia hypostaticum vocat. Sed liceat tribus adhuc verbis proposita prosequi, & juxta orthodoxiam obvia probe notare.

§. V.

Disputant inter se Philosophi: An & quomodo supposititalitas à suo Subiecto differat? Tot hic sunt sententiæ

florida quot multas Hybla tuetur apes.

Omnes in medium afferre nec angustum papyri æquor, nec instituti ratio, nec defectus voluminum permittunt. In recenti tamen habemus memoria *Franciscum Suarez* plures collegisse: *Durandi, Scoti, Cajetani, Mendoza, Gregorii de Valentia, Arriagæ* opiniones sibi invicem magnopere contrariantur. Nos cum *Jacobo Martino, Scheiblero, Calovio, Georgio Meiero*, statuimus, subsistentiam naturæ creatæ, non quidem communi, sed singulari & individua superaddere realem & positivum modum, ex natura rei ab illa distinctum. In divinis quidem Supposititalitas à substantia sua tantum distinguitur formaliter, sed à substantia creatâ differt modaliter, adeoque realiter & potest abesse. Terminus realiter paululum tamen ampliandus est, Aristote enim sumtus infert tantum distinctionem inter rem & rem; Non vero supposititalitas ad naturam positivam aliquam rem addit, quod statuere hic propter Humanam Christi Naturam nequimus; fedi

sed modum aliquem, eumque positivum & proinde non addit solam negationem, quanquam eam subinferat.

§. VI.

Datur eorum usus plane egregius. Dictum est Supposititalitatem posse abesse a natura. Exemplo nobis venit Humana Christi Natura. Christus assumpsit Humanam quidem Naturam, non vero supposititalitatem humanam. Si dixeris: Humanam naturam suam retinuisse supposititalitatem, cum Nestorio easdem tibias inflabis, & duplicem ex Christo Personam facies. Hinc nunquam in sacris literis legimus, Filium DEI hominem assumpsisse, sed semen, hoc est carnem, non factum esse hominem, sed carnem. Assumpta vero hæc caro seu humanitas, communicata personalitate divina Homo reddebatur.

§. VII.

Myfterio huic curiosum oculum applicantes objiciunt: Personalitatem à Natura individua separari non potuisse, præsentem enim naturam individua adesse quoque subsistentiam; Et, ut Sociniani volunt, tunc ubi Humana Natura non est, quæ per se Personam constituat, ibi Homo certus & individuatus esse nequit. Hæc juxta communem Naturæ *cuius* spectata, suo stare talo inficias quis eat? Sed cum Theologi probent unum Mediatorem, eundemque unam tantum esse Personam, ex quo unam tantum possumus admittere subsistentiam, cum tot sint personæ, quot sunt subsistentiæ, rationes philosophicas, utut abunde oblatas limitare Christianum Philosophum identidem oportet. Potest itaque individuatus Homo esse per divinam potentiam, etiamsi individua Natura Humana Personam actu non constituat. Id, quod contra Photinianos stet caute firmitus. Quia enim Personalitas non est de essentia hominis individui, sed est ultimum complementum naturæ, non in essendo, sed in existendo, erit homo individuus per potentiam DEI, quanquam singularis Natura actu Personam non constituat. Conf. *Andr. Kessleri* Metaph. Photinianæ Exam. Pars special. Sect. 2. principio 19.

pio 19. Quando itaque nobis ab aliis occurritur, Christum necessario assumere debuisse Personam, assumentem nempe naturam individuata, dum hac sine Persona esse nequit, reponimus: Christum quidem assumisse Naturam Humanam individuata, non tamen Personam, quippe Natura individuata assumpta, subsistentia generali non speciali gavisa est, & non propria sed aliena substitit subsistentia. Toto etiam celo errant Sociniani, clamitantes, Humanam Christi Naturam hac ratione nostra esse longe imperfectiorem. Nam ut silentio prateramus, perfectionem rei non ex subsistentia sed essentia, iusta æstimatione metiendam esse, longe excellentius est, infinitam, utut alienam, ac propriam, eamque finitam habere subsistentiam.

§. IIX.

Sed monenda quoque de Persona quædam veniunt, ut discrimen inter Personam & Suppositum eo clarius elucescat. Quod ad definitionem Personæ attinet, suppeditavimus illam §. II. Enimvero quemadmodum §. III. discrimen substantiæ singularis & suppositi in medium attulimus; ita nunc quoque de differentia Personæ & Suppositi omnino paucis agendum erit. Differunt itaque Persona & Suppositum, ut latius & angustius. Omnis Persona est Suppositum, non omne Suppositum est Persona. Hic Leo quidem est Suppositum, non vero Persona. Petrus autem est Persona & æque Suppositum. Discrimen inde oritur, quia agere in genere quidem competit suppositis, sed agere cum ratione Personarum est. Non tamen docendum, quod formalis ratio Personæ in intellectu consistat. Humana enim Christi Natura est Substantia singularis completa intelligens, sed quis orthodoxiæ studens eam Personam vocet? Sic simul causa liquet, cur §. III. dixerimus, quod Supposititalitatis æque ac Personalitatis formale sit Perseitas & incommunicabilitas in subsistendo. Philosophis insuper notum est, non semper esse rationem rei formalem, per quod res ab aliis distinguitur. De abstracto Personæ pariter cum grano salis pronunciandum habeas. Canis recte dicitur ha-

bere

bere substantiam seu supposititalitatem propriam, Personalitatem ei attribuens hallucinaberis. Ceterum Lectori aurem vellimus, ne consuetos inter Philosophos loquendi modos: Omnis Persona est substantia; &: Persona est modus substantiæ, aliquid falsi continere arbitretur. Utrumque recte, sed cum discrimine tenetur. Omnis Persona sumta materialiter & concretive est substantia: sed abstractive considerata est modus substantiæ. Nec non in doctrina de Persona accurate tenemus, quod omnis Persona, quæ datur, sua semper gaudeat essentia. Omnis etiam Persona incommunicabilis est, quæ vero hic communicabilitas stare possit, quæ non, repute ex §. III., attende etiam diversa æstimatione Personam in humanis, quam in divinis metiendam esse, quamquam enim in communi dicatur, & quidem recte, quod essentia & Persona compositionem realem non gignant, id tamen unice de divinis non humanis Personis valet, in his enim Personalitas cum compositionem tum reale ab essentia discrimen infert. Neque etiam eadem prædicata de Persona enunciata statim de essentia, & prædicata de essentia dicta mox de Persona valent.

§. IX.

Hactenus consideratis, quæ definitionem Personæ clariorem nobis reddunt, oculos ad alia, Christum nempe ejusque Naturas, errores adversariorum Metaphysicos atro carbone notaturi, convertimus. Quod Humana Christi Natura in se persona non sit, nec esse possit, supra §. VII. sat clare exposuimus, ad quem B. L. remittimus. Christus enim Salvator noster una tantum Persona est. Non obstat tamen dicere: duas in Christo esse Essentias, alteram $\xi \lambda \omicron \gamma \varsigma$, alteram hominis. Quo ipso Monotheletarum errori occurritur, unam in Christo consequenter superesse Naturam statuentium, dum ipsi humanam voluntatem denegant. Non tamen inficias imus, melius nos dicere: Duas esse in Christo Naturas quam Essentias. Verum quidem est, quod Essentia & Natura à Metaphysicis synonyma salutentur, sed respectiva, Naturam enim Essentia audit, quatenus ad operationes respectum gignit.

§. X.

Solent etiam Metaphysici inter se quærere: An Christus Θεάνθρωπος possit dici totum personale? quam quæstionem inter alios movet *Georg. Meierus* in *Regina Ministra* pag. 302. Equidem caute hac in re pronuntiandum esse certum est. Proprie enim & stricte loquendo Humana & Divina in Christo Naturæ non sunt partes. Omnis pars toto suo est imperfectior, sed imperfectionem Divinæ Naturæ tribuere velle, absurdum foret. In laxa ergo significatione Christum quidem totum personale dicas, non habito respectu ad partes, sed ut significes, Christum Θεάνθρωπον duabus revera & distinctis constare naturis, in una Persona. Neque porro Adversariorum errori album calculum addimus, Christum Θεάνθρωπον Ens per Accidens esse docentium. Ens enim per Accidens est compositum quid ex pluribus Entibus, quæ ad Essentiam rei non pertinent. In omni autem Ente per Accidens ratione unionis duo occurrunt, (a) Materiale, quod sunt plura Entia, (b) Formale, quod consistit in extraessentiali unione. In Christo dantur quidem duo etiam in unione distincta, Divina nempe & Humana Naturæ, sed si ad Formale respicimus, hæc unio non est Extraessentialis, sed Personalis, quia Christum omnino Ens per se constituit. Neque etiam, si omnia Entis per Accidens genera enumeres, unum eorum Christo applicari poterit. Quæ hic alias moveri solent dubia confictui relinquimus. Hoc tamen addere juvat, quod Christus Θεάνθρωπος (quia unum per se, idem est ac Ens per se, & unum per Accidens, idem quod Ens per Accidens) non sit unum per accidens, sed unum per se, quod contra Alstedium, aliosque Calvino-Reformatos sincere defendimus. Enimvero quoniam Ens per se est, quod vel plane non ex aliis compositum, ut Spiritus; vel compositum quidem ex pluribus, talibus tamen, quæ ad unionem inter se aut compositionem, natura sua & per se ordinantur, ut homo, lapis, Divina vero & Humana Naturæ, ad unionem inter se, natura sua, & per se non ordinantur, sequitur, quod Christus sit unum per se, non stricte dictum, sed analogice tale.

§. XI.

Pedem ulterius promovemus, & cum hactenus in scholis Philosophorum æque ac Theologorum distinctiones Personæ in finitam, & infinitam, simplicem & compositam receptæ sint, quale hic obtineat discrimen, diligenti sciscitatione inquirimus. Quod ad distinctionem Personæ in Finitam & Infinitam attinet, hæc ipsa ex nullo alio fonte, nisi ex diversa ratione Personæ in DEO & creaturis oritur. Illic Persona denominat essentiam infinitam, hic finitam. Illic est ab essentia inseparabilis, hic separabilis. Spectatur autem in hac distinctione Persona, non formaliter, sed materialiter. Formaliter enim Persona idem dicit in Humanis quam Divinis. Hanc porro distinctionem Christo applicaturus notet, quod persona Christi ad infinitam reduci possit. Liquet quidem quod Philosophi ita distinguentes personam non in sua latitudine, sed simplici modo spectent. Christus Persona est utriusque Naturæ, atque ita de materiali, nec finitus tantum, nec tantum infinitus. Enimvero, si ad materiale non completum & adequatum, sed incompletum & inadæquatum digitum intendas, Persona Christi ad infinitam non mendose refertur. Neque porro distinctioni Personæ in simplicem & compositam suum fundamentum deest. Hæc enim à Theologis Christo propter diversitatem prædicatorum de eo dicendorum applicatur. Persona simplex est, quæ in se separatim extra cum alia quadam Natura unionem subsistit. Composita est, quæ cum alia quadam Natura, cui suam subsistentiam communicat, subsistit, ita, ut utraque Natura eadem numero subsistentia gaudeat. Non vero sine causa in utraque definitione mentio naturæ injicitur. Reperias enim inter Philosophos, qui hanc divisionem ad Suppositum in communi extendere non dubitant. Equidem cum ad Suppositum compositum proprie dictum requiratur, ut duabus naturis completis constet, e.g. Ferrum ignitum, aquam falsam, poculum deauratum, suppositum σύνθετον, unicum illud, nempe Filium DEI tale agnoscetes, hoc nomine nunquam induemus. Id enim

in re seria ludere foret, quasi Supposititas facile & amitti & iterum resumipossit, ut cætera silentii peplo involvamus.

SECTIO II.

De Naturis.

§. I.

AD Naturas Christi nos convertimus, consideratis hætenus, quæ ad enucleandas Personæ & Suppositi definitiones facere videbantur. Duæ sunt in Christo Naturæ, Humana & Divina. Nolumus prolixè veritatem earundem probare, sed B. L. ad Systemata Theologorum remittimus. Nobis, ut brevitati operam demus, hoc tantum adducere placet. Reperimus in Christo diversas proprietates cum divinas tum humanas. Quorum vero diversæ proprietates, eorundem & diversæ naturæ sunt. Ab identitate enim proprietatum, ad identitatem naturæ; & ab identitate naturæ, ad identitatem proprietatum: nec non à diversitate proprietatum ad diversitatem naturarum, & à diversitate naturæ ad diversitatem proprietatum, ob necessariam essentiæ cum proprietatibus & attributis habitudinem rectè argumentamur. Quemadmodum nunc positis his proprietatibus ipsæ quoque naturæ, quarum illæ sunt, ponuntur; ita etiam negatis his proprietatibus naturæ negantur & tolluntur. Egregium hæc omnia usum habeat contra Monotheletas, voluntatem Humanam de Christo dura cervice negantes. Voluntas enim essentialis Humanæ naturæ proprietas est, qua negata, cum separari ab ea nequeat, ipsa natura humana subvertitur. Conf. *Hutterus* in Loc. Communibus Theol. Loc. II. Cap. 1. *Martinus Chemnitius* Cap. 18. Lib. de duabus Naturis in Christo; *Joh. Damascenus* Lib. III. orthodoxæ fidei cap. 14. *Henrici Rixneri* usus Metaph. class. 4. cap. 4. & 5.

§. II.

Dux ergo sunt & manent in Christo Naturæ, pro qua sententia aque ac pro aris & foris nobis pugnandum est. Sed regeris forte: unius rei una est natura seu essentia: Sed Resp. Regula valet tantum de uno, quod per se tale est. Christus Θεω & ἄνθρωπος, quia ex duabus naturis constat, non est proprie unum per se, veluti jam fufius monuimus Sect. I. §. X. Instas: Christus nullo modo unus dici potest, quam habeat duas naturas reales. Resp. Christus dicitur unus simpliciter propter unitatem Personæ. Et licet Christus, ut talis non sit unum Ens simplex, sed compositum; unum tamen Ens dicitur propter Esse completum. Nec præterit nos, quod Scholastici inter se disputent: An & quomodo Christus sit duo? item: Quomodo in Christo sit aliquid & aliquid? Sed concedamus, posita tamen limitatione, quod Christus duo fit, & nihilominus tamen ex sententia nostra unus est. Nituntur scilicet canone: Ubi est aliud & aliud, ibi sunt duo. In Christo propter Verbum & Hominem aliud & aliud esse, uno ore asserunt, indeque conclusionem eliciunt, quod Christus duo fit. Nos statuimus, quod Christus pro discretionem substantiæ aliud, pro unitate personæ vero non sit aliud. Brevius: Christus unus est masculine, non neutraliter; Duo est non masculine, sed neutraliter. Eodem modo sententiæ, quod in Christo sit aliquid & aliquid obviam procedimus. Noli ergo propter diversa principia Quibus, in Christo diversa principia Quæ statuere, quam cariosam Nestorii opinionem, in Concilio Ephesino Oecumenico tertio, à Theodosio Juniore convocato, refutati, omni cura fugimus.

§. III.

Quod speciatim ad Humanam in Christo Naturam attinet, de hac sane maxima sub iudice lis est. Displicet pene sepultas controversias quasque è tumulo & ruderibus in Lucem protrahere, daturis operam potius, ne veritas illius ab adversariis vel directè vel indirectè subvertatur. Ut Theologorum

logorum taceamus, hoc tantum dixerimus, nec Philosophos veritatem ejus clarissime evincentibus argumentis destitui. Positis enim, (ut unicum addamus) omnibus partibus totum poni necesse est. Vero verius est essentielles partes, animam & corpus adesse, qui ergo ipsa Natura denegari poterit, quæ tota, perfecta, integra, sine ulla confusione vel conversione adest. Veram itaque Humanam Naturam Filius DEI assumpsit. Enimvero utrum Verbum primo & immediate assumpserit totam naturam Humanam, de eo inter Thomistas & Scotistas, subtilissima exorta est controversia? Res eo redit: An verbum prius partes, quam ipsam totam naturam assumpserit, cum pars prior sit toto? Thomas vult, quod quoad intentionem Verbum prius assumpserit totam Naturam quam partes, quia Totum est prius in intentione quam partes; Quoad executionem vero prius Naturæ ordine assumpserit partes quam totum. Aliter sentit Scotus, nec sequi arbitratur: Pars prior est toto, ergo prius assumitur; quia nunquam ex prioritate aliquorum inter se, potest argui esse prius respectu termini, quod est prius comparando inter se illa. Equidem, quia totum ex partibus componitur, ideoque nec totum sine partibus unitis, nec partes sine toto unitæ esse, aut partium sustinere nomen possunt, inde dicimus: quod Christus assumendo totam Nat. H. assumpserit etiam partes, & assumendo partes, assumpserit etiam totam Nat. Human. relata quippe sunt simul natura. Maxime vero hic ad partes essentielles respicimus. Insuper notamus, quod Christus non assumpserit totam speciem humanam, sed nostram N. H. individuatam.

§. IV.

Cum veram ergo Humana Christi Natura habeat essentiam, verum etiam Ens dici debet & potest; quæ completa quidem est in essendo, at non in subsistendo, habito respectu ad subsistentiam propriam, non divinam, qua nunc subsistit. Interim $\lambda\gamma\theta$ nullo modo incompletus dici potest. Nec sicco pede præterimus controversias: An Hum. Christi Natura divinitatis instrumentum; &: An adjunctum Filii DEI

DEI dici queat? E priori accurata vix subnasci potest sententia, nisi quid instrumentum sit probe prius cognoverimus. Instrumentum & causa instrumentalis non plane coincidunt, monente *Stahlio* in tabulis *Metaph. tab. VI. p. 54.* deinde instrumentum vel late, vel stricte sumitur. Dividitur in activum & passivum, in conjunctum & separatum. Quibus prænotatis Humanam Naturam vivum, efficax, & conjunctum instrumentum dicimus, nam veluti se habet corpus ad animam, ita H. N. ad λόγον, actiones enim hic sunt totius Suppositi. Utraque Natura in Christo agit cum communicatione alterius, quod suum est, utraque easdem actiones inter se communes habet. Humana agit ἀνθρώπινως, Divina Θεϊκῶς. Perfecte hanc quæstionem vindicat *Joh. Henricus Possewitz* in *Metaphys. Theol. pag. 498. seq.* Posteriores vero: An Human. Nat. Christi Filii DEI possit dici adjunctum, inter Nostrates alii negant, alii affirmant. Nolumus quidem hac in controversia judicem agere, hoc tamen asserimus, quod tutius sit à termino adjuncti abstinere, quam illum adhibere. Conf. *Georg. Meierus* pro affirmativa militans in *Reg. Minist. pag. 361. seq.* Denique asserimus, quod assumpta H. Christi N. essentialiter vel substantialiter quidem non pertineat ad Trinitatem, sed eadem ratione qua personaliter pertinet ad λόγον secundam Trinitatis personam, & qua ratione non est extra λόγον, etiam personaliter pertinet ad Trinitatem in Persona ἑ λόγος & personaliter non est extra Trinitatem, quia extra λόγον non est.

SECTIO III.

De

Unione Naturarum.

§. I.

DE Unione Naturarum Christi acturi statim præsupponimus, quod nullam hic aliam unionem intelligamus quam personalem, in Logica Aristotelis, non tamen

men Christiana ignotam. Foret quidem omnino Nostrium, hanc duarum in Christo Naturarum unionem probare, sed cum Theologorum hoc sit, labore supersedere nobis integrum sit. Negant autem hanc Unionem maxime Photiniani & nescio quibus scommatibus eandem (sed infelicitur) destruere omnem movent lapidem. Figmentum anile, fabulam, monstrum, & quid non? vocant. Quæ ex ratione corrupta ad diluendam hanc unionem argumenta afferunt, diu jam a Theologis nostris de ponte præcipitata comperias, proinde nolumus eadem de novo in scenam producere. conf. inter alios *Andreas Keslerus* in *Metaph. Photin.* passim. Est vera hæc ipsa unio omnium unionum maxima. E Scholasticis Thomas quidem statuit, unionem hanc ex parte ejus in quo conjunguntur, præminentiam inter alias uniones omnes habere, sed ex parte eorum quæ conjunguntur, præminentia carere. Enimvero nos omnino defendimus, quod unio hæc & ex parte eorum quæ conjunguntur, & ex parte ejus in quo conjunguntur, præ omnibus aliis ita se efferat

quantum lenta solent inter viburnæ cupressi

Diceres forte: inter divinam & H. N. minimam esse unionem, quia quanto magis ea quæ uniuntur distant, tanto minor est unio: distare autem Divinam & H. N. maxime & in infinitum. Resp. distare eas inter se, sed non ratione ejus in quo conjunctæ & personaliter unitæ sunt.

§. II.

Diximus in frontispicio sectionis hujus, nos personalem hic tantum innuere unionem, quæ quomodo personalis dicatur jam accipe. Non hæc unio verbalis est, quia revera duæ naturæ in Persona Christi sunt unitæ. Nec tropica, quia tropus nullo modo hic conspicitur. Non accidentalis, quia hic non constituitur Ens per accidens, Non unum accidentale sed suppositale. Patet etiam ex inductione specierum unionis per accidens, quarum nulla locum habere potest.

C

Non

Non est externa, propter intimam permeationem. Non naturalis seu essentialis, quia duo extrema non sunt incompleta in essendo, neque naturaliter ad se invicem ordinantur. Est ergo unio naturarum, non naturalis. *Damasceus* quidem Lib. 3. de orthodox. fide aliique Patrum, unionem hanc essentialem vocant, at non sub respectu ad terminum unionis, quasi una fieret essentia duarum Naturarum; verum sub respectu ad Extrema, quia est diversarum essentiarum: Cum quaelibet naturarum unitarum propriam habeat retineatque essentiam. Non ergo illi unionem essentialem opponunt unioni personali, sed apparenti & nominali. conf. Celeberrimi semper Theologi. *B. Doct. Samuelis Schelgwigii*. *Manuductio ad Form. Conc. Art. IIX. pag. 162.* Nec est sustentativa, quia omnes creaturæ in DEO sustentantur, sed longe eminentioris ordinis. Conf. *Joh. Georg. Neumanni*, *Theol. Aphor. pag. 35.* Est vero hæc unio personalis, à termino ita dicta qui est una numero persona. Personalis inquam, est, non personarum. Haud tamen sic salutatur ratione termini à Quo, verum ratione termini ad Quem. Consistit vero hæc unio in naturarum præsentia, in earundem *πρὸς ὁμοῦ*, & in unius personæ ex duabus naturis constitutione. Præsentia vero illa naturarum, non solum est effectiva & virtualis; sed etiam Entitativa ac realis, quamvis non localiter verum illocaliter. Ipsa vero *πρὸς ὁμοῦ* æque ac unio est personalis, opposita simul immeationi accidentali, naturali, tum eminenter essentiali. Ex duabus itaque his Naturis Christi una Persona nascitur composita, juxta illud *Prosperi Aquinatici*:

Sic Homo sic DEUS es, ut non sis alter & alter.

Cave etiam ne ex hac compositione, mutabilitatem in DEO statuas, quæ hic tantum in modo subsistendi reperitur.

§. III.

Cum vero unio hæc non ad unam Naturam, sed ad unam personam

nam facta, mutua dicatur, eo ipso nihil aliud intelligendum est, quam totum λόγον toti carni, & totam carnem toti λόγῳ unitam esse, nec proinde λόγον extra carnem, nec carnem extra λόγον esse posse. Adversantes hic habemus Reformatos, λόγον ita intra carnem existere, ut totus etiam sit extra carnem suam, statuentes. Enimvero in propatulo est, Reformatorum sententiam pugnare cum totalis unionis formali ratione, & unionis hujus terminum contradictione in adjecto enervare. Quid? quod stante hac sententia unio realis absque reali unitorum praesentia proponitur. Obijciunt: H. N. esse ubique cum λόγῳ, non substantia, sed subsistentia. Equidem subsistentiam extra naturam subsistentem collocare, est cum ratione insanire. Putant porro hac ratione Divinam N. finitam fieri, quia ita intra Finitum est, ut extra illud non sit. Sed quis Nostrum Divinam N. intra Finitum circumscriptive esse statuit, quæ stante sententia demum Reformatorum opinio non esset erronea? Instant: quicquid dicitur de toto unito, non statim dicitur de toto uniti. Ex quo probare contendunt, Personam Christi quidem ubique esse, non autem totum Christi, seu Naturam Hum. Iterum nos: Ubi Totum est, ibi omnes partes ejus esse, necesse est. Si enim ubi totus Christus est, non esset totum simul Christi, quis non animadvertat, Naturas Christi posse localiter separari, & sic ipsa unio, quæ indissolubilis audit, tollitur. Quamquam enim H. N. in se & ratione sui spectata ubique esse non possit, nunc tamen in supposititalitatem Filii DEI assumpta, est ubi λόγῳ est, h. e. ubique. Tandem probe notandum est, quod H. N. ne per momentum quidem sine omni subsistentia fuerit, dicitur igitur ἀνυπόστατος, sed nostro concipiendi modo, ut eo facilius, quomodo se absque unione cum Filio DEI habuisset, cognoscamus.

SECTIO IV.

De

Communicatione Idiomatum.

§. I.

Unionem personalem sequitur Idiomatum communicatio, inter duas Naturas in Christo unitas, vere & realiter facta, sine ulla naturarum, aut Idiomatum naturalium confusione vel exæqvatione. Græce vocatur *κοινωνία τῶν ἰδιωμάτων*: non quod Idiomata fiant *κοινὰ* seu communia; sed quod evadant *κοινώματα*, communicata: Alioqui enim communitas repugnat Proprietati. Equidem maximi momenti hæc est materia, Calvinianorum, Pontificiorum, aliorumque agitata sæpius, sed nunquam superata exceptionibus, quibus si tu veritatem occinas, molestissime ineptus eris. Nos vero, quicquid etiam sub veritatis specie nobis obtrudere conentur, ex Scriptura S. & analogia fidei satius edocti, ab orthodoxa Theologorum sententia, ne latum quidem unguem recedimus. Brevibus itaque veram sententiam proponemus, & simul nonnullas dissentientium objectiones diluemus.

§. II.

Quod in Christo vere & proprie facta sit Divinæ N. communicatio, Theologi fufius & solidissime, nos vero ex unionis formali, ex unionis personalis termino, & ex communis *ὑποτέλει* productione probari eam posse, indicamus. Cum vero communicationis multæ dentur species, nimis prolixum nobis est singulas præferre; proinde monemus, quod in substrata materia de tali loquamur communicatione, quæ intercedit inter subjecta conjuncta, quæ se mutua

mutua quadam *παραχώρησι* & intima pervasione penitus amplectuntur. Verbo : loquimur de communicatione καὶ ἑνώσει, quæ est, quæ propter unionem id, quod unius est proprium, sine sui vel multiplicatione, vel transfusione, subiecto alteri ad communem possessionem, usurpationem & denominationem realiter confertur. Quod ad proprium attinet, hoc ipsum tanquam ἐπ' ἐσιῶδες, ab eo, quod est ἐσιῶδες, distingui solet. Hic vero dum ad doctrinam de Persona Christi digitum inprimis intendimus, laxiori significato proprium accipias, necesse est. Significat enim non tantum ἐπ' ἐσιῶδες sed etiam τὸ ἐσιῶδες, & quod inter illa medium obtinere possit locum, τὸ ὑπόστατικόν. Nec minus subiectum latiore significato requirit. Modo vulgari per subiectum proprii, subiectum inhaesionis innuitur; Enimvero cum omnipotentia de Christi Deitate enunciatur, non prædicatur de eo ut subiecto inhaesionis, sed prædicationis. Subiectum ergo hic esto de quo aliquid sive ἐσιῶδες sive ἐπ' ἐσιῶδες prædicatur. Neque tritis proprium distinguendi quatuor modis inhaeremus, sed Proprium nobis est aliud ἄλλως aliud κατὰ τὴν.

§. III.

Ex quibus præmittendis genuina eaque verissima sententia repullulat, quod proprium quoddam subiecti unius καὶ ἑνώσει subiecto alteri, per naturam diverso realiter communicari possit. Sic ὑπόστασις ἡ λόγος assumptæ Humanitati realiter communicata est. Est autem ὑπόστασις proprium ἡ λόγος, quia inde ab æterno solius λόγος per se est. Proprium vero hic non intelligitur accidentale, nec absolute ἐσιῶδες, seu essentialiale; sed relate ἐσιῶδες. Clarior etiam sententia nostra ex eo redditur, quod in homine vita propria animæ, realiter corpori communicatur, ex quo identidem sequitur, quoddam proprium unius subiecti alteri subiecto per natu-

ram diverso καὶ ἐνωσιν realiter communicari. Ignis in ferro
iguito realiter communicat suam lucem καὶ ἐνωσιν ferro.

§. IV.

Minime gentium vero putandum est, quod proprium
unius communicabile subiecto alteri, absentiam complexam
inferat, sive contradictionem in adiecto. Communicatur
enim ὑπόστασις & λόγος humanitati assumtæ, negata omni
penitus contradictione. Quidquid enim altera ratione com-
municatur, altera ratione proprium est, id sine contradic-
tione communicatur. Nec alia exempla in quibus diversa ra-
tione quid proprium est & communicatur, defunt. Vis tra-
hendi ferrum alia ratione inest Magneti, alia ratione ferro
Magnete affecto communicatur. Quia ergo citra implitatio-
nem contradictionis, proprium subiecto alteri communicari
potest, proprium manet proprium sine sui destructione. Et
ita ὑπόστασις & λόγος assumtæ Humanitati communicata, pro-
prium & λόγος mansit. Manet autem ὑπόστασις & λόγος pro-
prium per modum essentialis inexistentiæ, juxta quem hu-
manitati non est communicata, sed tantum ad communem
possessionem, usurpationem & denominationem.

§. V.

Enimvero ob stare forte videtur, quod proprietates D. N.
per quæ ab Humana distinguenda est, propter distinctionem
hanc necessariam, naturæ alteri communicari non potuerint.
Eqvidem proprium unius subiecti subiecto alteri commu-
nicari potest, ut tamen inter utrumque facile distinguat.
ὑπόστασις & λόγος communicatur assumtæ humanitati, & ta-
men inter λόγον & assumtam humanitatem distinguit. Ratio
in propatulo est, dum proprium tale communicatum, a diver-
sis subiectis diverso obtinetur modo. Ex quo porro fluit,
quod proprium unius subiecti communicari queat alteri, abs-
que sui duplicatione. Ita ὑπόστασις & λόγος communicatur
H. N.

H. N. ubi tamen duplex hypostasis locum non invenit. Non ergo quia in Christo sunt duæ naturæ omnipotentes, duplex in eo est omnipotentia, sed una omnipotentia à duabus naturis alio atque alio modo habetur.

§. VI.

Docemus porro, quod proprium unum subjecti unius possit communicari subjecto alteri, non communicato proprio altero. Sic ὑπόστασις & λόγος communicatur assumptæ humanitati, ut inde dicatur, hypostasi filii DEI subsistere, non tamen Humanæ N. communicatur æterna à Patre generatio, nec ab æterno genita dicitur: Cum enim communicatio & receptio, communicabile & receptibile relata sint, propria quæ prorsus ac simpliciter repugnant subjecto recipienti, item propria ἀνερέργητα hic excipi debent. Spectat huc canon: Receptivum non recipit ad modum imprimentis sed receptivitatis suæ. Neque tamen hoc modo propria separantur, sed distinguuntur. Interim non negamus attributa ἀνερέργητα suo modo etiam ad Humanitatem referri debere. Nec opus est, ut subjectum proprium suum καὶ ἐνώσει alteri subjecto communicans, vicissim aliquid recipiat. Sic ὁ λόγος communicavit καὶ ἐνώσει H. N. suam ὑπόστασιν; non vero vicissim Humanitas assumpta communicat τῷ λόγῳ, ut dici possit aut debeat creatura. Subjectorum enim unum habet rationem dantis, communicantis, perficientis; alterum recipientis & donati.

§. VII.

Quæ hæcenus proposuimus, causa sunt, ob quam acerrime nobiscum digladiantur Adversarii, maxime Reformati & Photiniani, axiomatibus philosophicis temere abutentes, quorum quædam brevibus vindicare fert animus. In universalissimo principio: Impossibile est idem simul esse & non esse, multum se invenisse putant, & ex eo, quod proprium, quod communicatur, non possit amplius esse proprium, elicere student.

Audent. Sed cum ad contradictoria omnino requiratur, ut secundum idem & eodem respectu fumantur, quod nemo tamen sanus hic inveniet, se ipsos & alios fallunt. Deinde ex hoc canone glaucomata nobis objicere tentant: Ut se res habet in esse, ita in operari, & modus operandi consequitur modum essendi; Atqui H. N. in Esse suo est finita, Ergo finita quoque est in operando, & consequenter omnipotentia, omniscientia, & judicandi peccataque remittendi potestate destituitur; Quibus: Essentia consideratur, vel ut essentia est, vel ut est cum alio conjuncta. Tametsi itaque naturæ illi, quoad Esse simplex, finita operatio competat, habet tamen in Esse conjuncto, & virtute unionis personalis vim ac potentiam infinite agendi. Et hunc pariter ambabus amplectuntur: Identitas attributorum & proprietatum, essentiæ ipsius arguit Identitatem. Cum vero H. N. in Christo, non sit ejusdem cum Divina essentiæ, putant, quod neque Naturæ Div. proprietates sibi communicatas N. H. habeat. Sed Resp. verum esse, quod H. N. non sit ejusdem essentiæ cum Divina; falsum vero esse, quod ex eo sequatur; ergo ipsi propria D. N. non sunt communicata. Non enim ipsi competunt attributa Divina subjective, formaliter, essentialiter, primario, sic enim foret ejusdem cum D. N. essentiæ; sed competunt ipsi communicative, secundario, quæ omnia hac ratione habere potest, quanquam H. N. non sit in Divinam conversa. Cæterum, quæ hic moveri possunt objectiones, in conflictu repellemus.

SECTIO V.

De

Propositionibus personalibus & idiomaticis.

§. I.

Quemadmodum alias modum essendi sequitur modus prædicandi, ita & hic ex unionem personali resultant præ-

prædicationes personales; ex communicatione Idiomatum
 idiomatæ, adeoque propositiones, quibus Spiritus S. in my-
 sterio de Christi Persona utitur, unius ordinis non sunt. Pos-
 sunt quidem idiomatæ propositiones personales quoque,
 termino hoc generalius accepto, appellari: sed nos eundem
 specialius accipimus, quæ ratione ab idiomatæ differunt.
 Propositiones ergo personales unionem personalem, idioma-
 ticæ idiomatum communicationem innuunt. Vocantur vero
 Personales, ab objecto partim, partim à fine, & denique à
 norma, quia in his propositionibus formandis & explicandis
 respectus ad unionem personalem nunquam negligendus est.
 Sunt vero propositiones personales duplicis generis, aliæ enim
 ex unitione, aliæ vero ex unionem resultant. *Illæ communi-*
ter dici solent, quando de concreto Personæ simplicis τὸ λόγῳ
actus unitionis ejusdem cum Humana Natura enun-
ciatur. e. g. Verbum caro factum est. Ex unionem
 natæ communiter vocantur, in quibus de concreto uni-
 us Naturæ prædicatur concretum alterius Naturæ, quæ
 vel biblicæ vel ecclesiasticæ sunt. Enimvero dispecimus
 eas in populariter & exquisitæ sic dictas. Quando de con-
 creto unius Naturæ prædicatur concretum alterius Naturæ,
 exquisitæ tales sunt. Si vero de concreto Personæ compo-
 sitæ, vel aliud concretum Personæ Compositæ, vel concretum
 Naturæ prædicatur, populariter tales audiunt. Discrimen
 autem harum propositionum omnium optime ex reciprocati-
 one addisces. Ex unionem sunt, ex unitione fluentes non
 sunt reciproca. e. g. Filius DEI assumpsit semen Abraham, est
 propositio ex unitione fluens, sed deficit reciprocatio: Semen
 Abraham assumpsit Filium DEI. Natus in Bethlehem est Do-
 minus, est propositio ex unionem fluens, & in ea locum obtinet
 reciprocatio: Dominus est natus in Bethlehem. Eadem in
 cæteris omnibus est ratio.

§. II.

Hæ ipsæ propositiones personales, quamvis omnium
 mysterium maximum exprimant, omnino tamen Logicæ dicen-

D

dæ

da sunt. Ad speciem enim enunciationum non-logicarum reduci nequeunt, non puta inter interrogatorias, nec optativas, nec deprecatorias, nec imperatorias referenda sunt. Dantur in illis extrema verae propositionis, datur qualitas, neque inhabiles ad Syllogismum sunt, quare quoad modum generalem & formalem praedicandi recte eas vocamus Logicas; quoad specialem vero & materialem modum Logicum inusitatae appellantur. Specialis & materialis modus praedicandi in Logica dicitur, quando praedicatum est subjecti vel genus vel species, vel differentia, vel definitio genere & differentia constans, vel proprium, vel accidens, & talis modus praedicandi non obtinet in propositionibus personalibus. Hinc cum omnis enuntiatio Logica vel Synonymica vel Paronymica sit, nostra tamen non sunt Synonymicae, & parum commode Paronymicae vocantur, atque sic sunt inusitatae. Inusitatae, dicuntur non tamen sub respectu ad Logicam Christianam, sed gentilem, Aristotelis, Porphyrii, aliorumque.

§. III.

Quod Synonymicae dici nequeant, nemo facile negabit. Enimvero an Paronymicae recte appellantur, sub iudice Lis est. Solet quidem inter Paronymiam materialem sive specialem, & formalem sive generalem distinguere, quae distinctio, an quaestionem hanc extra disputationis aleam ponat, non interpretabimur. Paronymia materialis est, quando praedicatum in se est Accidens praedicamentale, & per modum accidentis subjecto inhaeret. Formalis vero & generalis est, quando praedicatum non pertinet ad essentiam Subjecti. Equidem cum propositiones paronymicae absolute sic dictae accidentales sint, & Paronymia formalis, licet in Praedicato substantiam ad essentiam subjecti non pertinemtem ponat, accidentalem tamen inter Subjectum & Praedicatum cohesionem inferat, in propositionibus vero personalibus non accidentalibus sed personalibus.

sonalis cohesio sit, denominatio paronymica iis conveniens esse non videtur. Interim si paronymicas dicere forte placeat, non tamen vulgaris, sed singularis & eminentioris ordinis paronymia intelligatur necesse est, cui sententia tunc facile sub-
scribimus.

§. IV.

Singulares itaque sunt hæ propositiones (æque ac ipsa unio) sine omni in tota qua late patet rerum natura exemplo. Hic enim disparatum de disparato in casu recto prædicatur. Interim sunt cum è Pontificiis tum Reformatis, qui disparatum de disparato enunciari hic negant. Obijciunt: Si in prædicationibus personalibus disparatum de disparato enunciat, etiam Lux, de tenebris enunciari potest, sed consequens est absurdum, Ergo &c. Resp. esse fallariam parum; deinde nec valet consequentia; Si in uno exemplo disparata de disparatis enunciari possunt & debent, Ergo etiam reliqua &c. propterea enim inusitata dicuntur, quia nullum simile exemplum dari potest. Instant: Ubique termini de se invicem affirmantur, ibi non de se invicem prædicantur disparata, nec datur inusitata prædicatio, sed in prædicationibus P. &c. ergo &c. Majorem probant, quia disparata non nisi negative disponuntur, adeoque oportet, ibi non prædicari disparata, ubi disponuntur affirmative termini. Resp. limitando sic majorem: Ubique termini ordinaire & naturaliter &c. fit autem extraordinarie & supernaturaliter, ut Homo de DEO enunciatur. Rursus illi: Ubique non sunt plura, ibi non sunt disparata, sed in Prop. Personalibus &c. Ergo &c. Minorem probant, quia DEUS & Homo sunt una tantum Persona. Resp. negatur Min. nam licet non sint plures personæ Homo & DEUS, sunt tamen plura, h. e. plures naturæ & essentiæ multum differentes. Tandem obijciunt: Si in prædicatione personali disparatum de disparato enunciat, sequitur unam naturam disparatam factam fuisse alteram. Sed consequens est absurdum. Ergo &c. Resp. ad veritatem enunciationis affirmativæ, non requiritur omnimoda terminorum Identitas, sed sufficit eorum unio.

D 2

§. V. Nunc

Nunc superest ut quædam etiam, brevissimis tamen de Propositionibus Idiomaticis dicamus. Non esse easdem ejusdem ordinis, notum adeo est quam quod notissimum; Tria enim sunt genera communicationis Idiomatum (quæ anne rectius tria genera propositionum Idiomaticarum dicas, non morose inquiramus) ad quæ referri solent. De quibus ita brevibus: Subjectum in singulis generibus tota quidem Persona est, denominata tamen seu ab alterutra natura per concretum vel Divinæ vel H. N. seu ab utraque per concretum Personæ. In secundo & tertio genere interdum subjectum abstractum est, sed quæsonum, non quæ sensum. Quod ad Prædicatum attinet in primo genere prædicatur idioma alterius Naturæ ut Idiomata; in secundo genere Idiomata divinum, prout communicatum est H. N. Noli ergo in secundo genere subjectum utramque Naturam statuere, cum nihil Divinæ, omnia autem Humanæ Naturæ data & communicata sint. Subjectum in secundo genere totus quidem Christus est, sed distingue inter considerationem & denominationem. Quæ nunc explicite nunc implicite, adhiberi solent prædicati in tribus his generibus determinationes, in primo genere notant terminum à Quo; in secundo terminum ad Quem; in tertio genere docent principium Quo actionum mediatoriarum esse utramque naturam. Et hæc sufficiant pro præsentis instituti ratione. Cæterum B. L. oramus, ut si qua in re, quod humanum est, erraverimus, errori nostro miti placidique iudicio succurrat. Tu vero quod ab initio precati sumus:

Christe homo Rex Regum cœlesti *σύνδοξοι* Patri,
Annue: quæ asseritur, gloria sola tua est.

TANTUM.

Quia laborem nostrum relegendes intelliximus Sectionis IV, §. II. & VI. facile alicui dubia movere posse, ut his quoque satisfierit, sequentia anneximus

COROLLARIA.

Quando priori loco diximus: D. & H. Naturas mutua quadam *περιχωρησει* se complectere, tunc ut illa de Divina active, de Humana passive intelligatur, monemus.

Quando posteriori loco diximus 1) *Proprium unius subjecti posse communicari subjecto alteri non communicato proprio altero*, monemus, quod thesis ista simpliciter & sine limitatione ad Divina naturæ idiomata applicari nec possit nec debeat. Iste ergo verborum nostrorum sensus esto. Proprium unius potest communicari subjecto alteri (scilicet quoad possessionem, usurpationem & denominationem immediatam, quemadmodum attributa operativa communicata sunt H. Naturæ) non communicato proprio altero (licet ad communem possessionem, ad denominationem tamen non nisi mediatam, ut propria non operativa) i. e. non eodem per omnia modo ac communicantur propria operativa. Exemplo rem clariorem reddemus. Omnipræsentia tanquam attributum operativum H. N. est communicata, quoad possessionem, usurpationem & denominationem immediatam; Immensitas vero tanquam attributum non-operativum communicata ei est, quoad possessionem

E

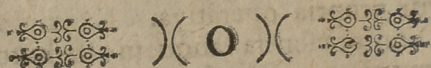
fessionem quidem, denominationem autem non immediatam, sed mediatam, ita ut H. N. non equidem immediate immensa, attamen omnipraesens omnipraesentia immensa dicatur.

2) Quando posuimus: *Communicata hypostasi τῆς λόγου* H. N. non communicatam esse eidem aeternam a Patre generationem, tunc totam rem ita accipe. H. N. quatenus est abstractum naturae non dicitur ab aeterno a Patre genita, Christus vero ut Concretum Personae Compositae, item Filius Mariae ut Concretum naturae, recte dicitur ab aeterno a Patre genitus.

3) Quando mox subjunximus: non negare nos attributa ἀνεξέχρηστα suo modo ad humanitatem referri debere, tunc per id suo modo intellige: nempe denominatione mediata.

4) Addimus & hoc, quod receptivitas H. N. de qua ibi locuti sumus, non naturalis sed obedientialis sit. Caetera per se clara erunt.

Ex indultu Reverendae Facultatis Theologicae speciali, in consequentiam & exemplum non trahendo, è Cathedra Philosophica, haec Disputatio ventilata est.

In

In
חֲכָמַת אֱלֹהוֹת (Metaphysicam.)

fec. carm. comp. 3t. gen.

חֲכָמַת אֱלֹהוֹת הִיא דֶּרֶךְ קְצִירָה

בְּחֹרֶה לְתַלְמִיד מֵאֵר תְּכֻנָּה :

אֲשֶׁר קוֹלָה לוֹתֵר (*) וּבּוֹלִי (**) בְּמִכְתָּב יְסוּדָה

אֲמָרוּ אֱלֹהֵיכֶם לְאֱלֹדֶרֶן אֵל מְלֹאכָה :

Sic candorem Dn. RESPONDENTIS, Amici
integerrimi festinante calamo prosequer-
batur

M. H. TARNOVIVS.

(*) vid. Form. Conc. in Declar. art. F.

(**) conf. Sam. Boblii Theol. Scripturaria.

SAls ein geschärffter Sinn vermögend
zu erwegen,
Und wo er endlich hin durch Mühe dringen
fan:
Das zeigt, Geehrter Freund,
uns seine Arbeit an,
Die der Gelehrten Welt Er heute will vor-
legen.

E 2

Und

Und da in solcher Er uns zeigt geübte Sinnen,
So daß aus jedrem Satz Verstand und
Klugheit leucht,
Was Wunder! daß alsdann der Reider
Urtheil weicht,
Und daß ein Momus häit mit seinem Tadeln
innen.

Und darum kan Er heut, mein Freund,
mit viel Vergnügen,
Wie auch mit vielem Ruhm auf der Catheder
stehn:
Indessen laß es GOTT nach Seinem
Wunsch ergehn,
Auch alles Glück und Hehl zu seinen Füßen
liegen.

Solches hat dem Herrn Autori und Respondenti,
als seinem Viel-Geehrtesten und Beehrtesten
Freunde, wohl-meinend wünschen wollen.

M. Heinrich Schröder,
Reg. Pruff.

Nobis

Nobilissimo, Clarissimo,
Doctissimo Domino Respondenti Autori,

S. P. D.

PRÆSES.

Ingenii Tui primitias, ea læ-
titia & gratulatione excepi, qua alienum
partum, tanquam suum complectuntur &
fovent, qui in lucem prodeunt operam ac vota com-
modantes, prima gaudia delibant. Fœtum à matre
adhuc rubentem mihi oblatum diligenter inspi-
ciens, cereos identidemque fingendos artus, circum-
specte pertractavi. Nunc vero, postquam risu paren-
tem agnovit, & deus illum mensa, dea dignata est cu-
bili, votis meis blandior, Tibique de specimine eru-
dito magna animi lætitia gratulor. Nec me am-
plius præterit, quod doctrinæ semina, qualicunque
mea informatione Tibi inspersa, fructum haud infe-
liciter ediderint. Acrem Te Disputatorem non pu-
blice tantum, sed privatim quoque vice plus simplici
in collegiis præbuiſti, proinde spes non decollat, fore
ut eadem promptitudine rem tuam acturus sis. Per-
ge effingere aliquid & excudere, quod perpetuo
Tuum sit, nam reliqua rerum Tuarum post Te
aliū atque aliū dominum sortientur: hoc nun-
quam Tuum desinet esse, si semel cœperit. Interim
Te divinis excubiis commendans, ut aliquando Ec-
clesiæ, & , cujus dulcedine omnes ducimur, natali
solo, magno emolumento sis, unice in votis habeo.
Vale.

E 3

Nocte

Nöchte dieque Tibi quantos collegeris usus
Docta cernendos non sine laude dabis,
Si quid amicorum veri præfagia narrant:

Præ reliquis Patriæ commoda larga feres.

Domino Autori-Respondenti brevi disticho,
sed pleniori affectu assurgit

M. HENR. CHRISTOPH. POLTZIUS,
Opponens.

Du eilest, liebster Freund, aniso zur Catheder,
Da die Gelehrsamkeit bey Dir Gefährtin heisst.
Die eigne Wissenschaft fließt aus der reissen Feder,
Weil diese Dir den Weg zu der Beförderung weist.
Ich gratulire Dir, und will mich mehr verbinden,
Wenn ich in Deiner Brust werd' stete Freundschaft finden.

Mit diesem Wenigen wolte seinem Wehrten Freunde
von Herzen gratuliren dessen ergebenster.

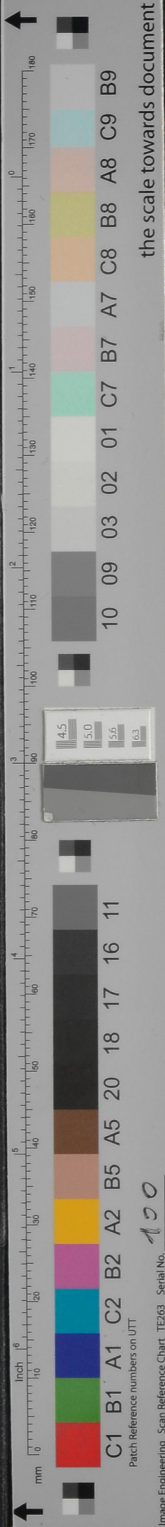
H. J. P. WEIDENER, Rostoch.
Opponens.

S nimmt man die Waffen her? Wo ist unsre Führerin,
Die bey hart-erregtem Streit unserm Feind den Vor-
theil raubet,
Ist es nicht die Metaphysck, aller Künste Königin!
Die mit schönstem Lohrbeer-Grün ihres Siegers Haupt be-
laubet.
Ja, drum stellt Er, Wehrtester Freund, sich bey solchen tapfern
Streitern,
Deren unermüdet Fleiß jenes Reich sucht zu erweitern;
Und ich soll bey diesem Kampff seiner Tugend Zeuge seyn,
Glück und Fortgang stimme denn mit dem Streiter überein.

Hiermit bezengte dem Herrn Autori-Respondenti seine
Ergebenheit, und gratulirte zu seinem rühmlichst
abzulegendem Specimine Academico

J. H. TWIETMEYER, Rostoch.
Opponens.

e foret, quasi Supposititalitas facile & amitti &
offit, ut cœtera silentii peplo involvamus.

SECTIO II.

De Naturis.

§. I.

as Christi nos convertimus, consideratis hæc
quæ ad enucleandas Personæ & Suppositi de-
s facere videbantur. Duæ sunt in Christo
Humana & Divina. Nolumus prolixè veri-
probare, sed B. L. ad Systemata Theologorum
bis, ut brevitatè operam demus, hoc tantum
Reperimus in Christo diversas proprietates
humanas. Quorum vero diversæ proprie-
& diversæ naturæ sunt. Ab identitate enim
identitatem naturæ; & ab identitate naturæ,
proprietatum: nec non à diversitate propieta-
em naturarum, & à diversitate naturæ ad
rietatum, ob necessariam essentiæ cum pro-
tributis habitudinem rectè argumentamur.
nunc positis his proprietatibus ipsæ quoque
illæ sunt, ponuntur; ita etiam negatis his
uræ negantur & tolluntur. Egregium hæc
at contra Monotheletas, voluntatem Huma-
ura cervice negantes. Voluntas enim es-
naturæ proprietas est, qua negata, cum se-
eat, ipsa natura humana subvertitur. Conf.
communibus Theol. Loc. II. Cap. I. *Martinus*
Lib. de duabus Naturis in Christo; *Joh. Da-*
thodoxæ fidei cap. 14. Henrici Rixneri usus
p. 4. & 5.

B 3

§. II